

Asia: VN/11255/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 § Määritelmät

Esitysluonnoksen ilmoitettu tavoite on estää nikotiinipussien harmaatuontia ja laitonta kauppaa sekä torjua järjestäytyntä rikollisuutta. On kriittistä varmistaa, että lailliset kotimaiset nikotiinipussit säilyvät houkuttelevana vaihtoehtona maahantuoduille tai laittomille tuotteille. Ominaisuussäädöksillä tulisi siksi huolehtia siitä, että tuotteiden houkuttelevuutta aikuisille käyttäjille ei tarpeettomasti rajoiteta

6 § Valviran tehtävät

-

22 § Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

-

25 a § Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

Nikotiinipussit ovat aikuisille tarkoitettuja K-18 tuotteita, ja niiden luonteva sijoituspaikka on tupakkalain alaisuudessa. On kuitenkin huomattava, että nikotiinipussit eivät ole riskiprofiililtaan verrattavissa poltettaviin tupakkatuotteisiin, ja niiden sääntelyssä tulisi noudattaa suhteellisuusperiaatetta. Automaattinen yleispakkauksen soveltaminen nikotiinipusseihin on tarkasteltava uudelleen perusoikeusnäkökulmasta. Nikotiinipussit ovat osoittautuneet merkittäväksi osaratkaisuksi laittoman nuuskamarkkinan vähentämisessä, kuten Tullin tekemät nuuskatakavarikot osoittavat.

Makuaineiden sääntelyn tulisi olla selkeää, tarkkarajaista ja näyttöön perustuvaa. Ehdotettu alkoholin maun kieltäminen kaipaa tarkempaa määrittelyä, sillä alkoholijuomat käyttävät erilaisia makuaineita tuotantovaiheessa. Makukieltoon sisällyttäminen saattaisi rajoittaa merkittävästi nikotiinipussien makuvalikoimaa ja vaikeuttaa sääntelyn valvontaa.

Nuuskan käytön aliarvioiminen on ongelmallista, ja tavoite nikotiinituotteiden käytön lopettamisesta vuoteen 2030 mennessä vaikuttaa epätodennäköiseltä. Nikotiinipussit ovat osoittautuneet tehokkaaksi keinoksi vähentää nuuskamarkkinaa ja tupakointia. Tässä yhteydessä on tärkeää ottaa oppia Ruotsista, jossa savuttomuus on saavutettu tarjoamalla vaihtoehtoja savukkeille.

Sääntelymallien tulisi ottaa huomioon tuotteiden riskiprofiilit eikä soveltaa yhtä mallia erilaisille tuotteille. Nikotiinipussit ovat viihdekäyttöön tarkoitettuja tuotteita, eivät terveystuotteita, ja niiden sääntely tulisi tapahtua tupakkalain eikä lääkelain puitteissa. Tässä yhteydessä ehdotettu valvontamaksu nähdään piiloverona, joka vaarantaa kotimaisten tuotteiden kilpailukyvyn harmaan markkinan tuotteisiin nähden.

29 a § Ilmoitukset savuttomista nikotiinituotteista

-

29 b § Myyntimäärät savuttomista nikotiinituotteista

-

30 § Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

-

31 § Vähittäismyyntipakkauksia koskeva yleissäännös

-

39 a § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

-

39 b § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu

-

39 c § Savuttoman nikotiinituotteen ulkoasu

-

40 § Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulkomaanliikenteessä

-

44 § Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

-

48 § Ilmoitus nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnistä

-

50 § Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

-

52 a § Tupakkatuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto

-

53 § Kielto myydä alaikäiselle

-

58 § Etämyynnin kieltö

-

59 § Tullihuutokaupalla myynnin kieltö

-

60 § Tukkumyynnin rajoitukset

-

62 § Alaikäisiä koskeva maahantuontikieltö

-

63 § Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikieltö

-

65 § Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita

-

66 § Matkustajatuonnin aikarajat

-

67 § Matkustajatuonnin määrälliset rajat

-

74 § Yleiset tupakointikiellöt

-

80 § Tupakointikieltöä koskevat opasteet

-

81 § Tupakointikieltöjen toimeenpano

-

90 § Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

-

91 § Tupakkalain valvontamaksut

-

94 § Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

-

97 § Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

-

100 § Myyntikielto

-

109 § Tupakan myyntirikos

-

113 § Tupakointirikkomus

-

117 § Myyntipäällykset

-

118 § Hallussapitokielto

-

119 § Hävittäminen

-

Voimaantulo

-

Muuta kommentoitavaa?

Ehdotamme seuraavia muutoksia esitykseen:

1. Makuaineiden säännöksiin on lisättävä selkeys, tarkkarajaisuus ja näyttöön perustuminen.
2. Rajat ylittävän etämyynnin kieltö tulisi voimaan välittömästi lain voimaantulosta.

Nikotiinipussit ovat osoittautuneet tehokkaaksi keinoksi vähentää tupakointia, ja sääntelyn tulisi ottaa huomioon tuotteiden kokonaiskuvan lisäksi myös kulutuksen muut mahdolliset vaikutukset.

Suomessa tulisi sääntelyllä pyrkiä aktiivisesti ehkäisemään tupakoinnin aloittamista ja tukemaan sen lopettamista. Samalla on olennaista mahdollistaa savukkeille vaihtoehtoisia savuttomia tuotteita, joiden tiedetään tieteellisesti vähentävän tupakointiin liittyviä terveysriskejä. Näiden vaihtoehtoisten tuotteiden on oltava sellaisia, että aikuiset tupakoijat voivat hyväksyä ne niin, että he siirtyvät kokonaan niiden käyttäjiksi.

Vatanen Lauri
R-kioski Oy - Valikoima